

Se světem

nepohneš
...nepovinně

současné norské povídky

Pistorius & Olšanská
Příbram 2011

Tato publikace byla vydána s laskavou finanční pomocí nadace NORLA.
This translation has been published with the financial support of NORLA.

© 2004, Per Petterson and Forlaget Oktober A/S

© Ingvar Ambjørnsen, Tor Åge Bringsværd, Lars Saabye Christensen,
Jostein Gaarder, Frode Grytten, Johan Harstad, Ragnar Hovland, Roald Wold
Karlsen, Merete Lindstrøm, Rolf Sagen, Tor Ulven

Translation © Iva Doušová, Jana Gigov, Petra Hupáková, Lucie Chmelová,
Klára Koliášová, Katarína Kukurová, Lucie Mittnerová, Ivana Řezníková,
Soňa Tolarová, Martina Vacková, Iva Vedralová, Ivana Zahradníčková,
Jakub Zeman, 2011

ISBN 978-80-87053-59-1

1 Lars Saabye Christensen

Výtah Oscara Wilda

Peder Sand odjel do Paříže podvést svou ženu.

Bylo to promyšlené a podlé, ale zároveň prosté. Poslední dobou to s jeho životem začalo jít z kopce, až ho to dovedlo k existenci tak pochybné a lživé, že se těžko dokázal spolehnout na vlastní hlas, a už vůbec ne na vlastní slova. Přesto to udělal, vědomě udělal všechno to, čím vždycky opovrhoval, všechno, co svatosvatě slíbil, že nikdy neudělá. Nedokázal tomu ale odolat, protože právě po něčem takovém toužil. Koupil dvě letenky s různými odlety, objednal jeden dvoulůžkový a jeden jednolůžkový pokoj v *L'Hôtel* – jen pro jistotu, nebo spíš aby nic neriskoval –, vymyslel si důvěryhodnou prostou lež, která byla tak blízko pravdě, jak to jen bylo možné, a pak první pátek v říjnu odletěl do Paříže, aby tam den nato podvedl svou ženu.

Potkali se při ping-pongu na koleji Kringsjå na jaře roku 1978. Beate Ramová studovala psychologii. Peder Sand norštinu. Jí šlo lépe podání, jemu smeče. O dva týdny později hráli debl proti filozofům ze Sognu a doslova je rozdrtili. Na oslavu si dali pár piv v klubu Chateau Neuf. Druhý den ráno se Peder probudil s kocovinou vedle Beate na jejím rozkládacím gauči. Byl sice úzký, ale když si Peder lehl na Beate, bylo tam místa až až. Na prvního máje pochodovali z náměstí Grønland v průvodu odborářů mezi transparenty s nápisy *Svobodný potrat* a *Svobodná Palestina*. Večer si pak zašli na jídlo k Larsenovi. Peder chtěl zaplatit, ale Beate trvala na tom, že si za sebe zaplatí sama. Rozdělili si útratu napůl a pak s ním šla do jeho garsonky. V létě si koupili lístky na interrail. Beate chtěla do Itálie, Peder do Španělska. Jeli do Francie. Hotel v Paříži je stál osm franků a každý večer pozorovali švába, jak vylézá z praskliny v rohu na stropě a zůstává viset přímo nad

nimi, v teple, které sálalo z jejich těl. Pojmenovali ho Ikaros. V Juan les Pins poslouchali Muddyho Waterse a dvě noci nespali. Vzali se v Oslu na radnici, když Peder dokončil studium a Beate byla na praxi. Potom se jim narodila dcera Ingrid, která se velmi brzo rozhodla jít studovat geologii do města co možná nejdál od rodičů, a to z důvodů, které nikdy pořádně nepochopili. Po čase se jeden pro druhého stali zvykem, někdo by to dokonce nazval zlozvykem. Ona pracovala na úřadě pro ochranu dětí a nesměla o ničem mluvit. On byl redaktor knih pro volný čas v jednom velkém nakladatelství a mluvit neměl o čem. Stolní tenis už nehráli, i když bývali v deblu nejlepši.

Peder a Beate byli šťastní, protože se jim neštěstí až dosud vyhýbalo.

Pak ale Pederu Sandovi do života vstoupila Sara Holmová. Přesněji řečeno nejdřív vstoupila bez zaklepání do jeho kanceláře.

„To tady nikdo neumí norský?“ zeptala se.

Peder zvedl oči a snažil se působit dojmem, že ho vyrušila.

„Promiňte, ale kdo jste?“

„Sara Holmová, nová korektorka.“

Položila před něj nějaké papíry. Byl to rukopis knihy, která měla vyjít na podzim. Jmenovala se *Vyrobte si vlastní kroužky na ubrousky*, ale Pедера Sanda to v tu chvíli vůbec nezajímalo. Díval se na Saru Holmovou a nemohl z ní spustit oči. Z jejich krátce zastřižených vlasů, srdcovitého obličejce, šperku, který měla na krku – byl to stříbrný kroužek na černém řetízku –, z těsné žluté sukně obepínající její pevné boky a z jejich červených bot bez podpatku nemohl spustit oči. Jedním slovem, byl prostě oslněn. Později si z toho ale nic nepamatoval, pamatoval si jenom chtíč, který ho naplnil slastí i studem, a Peder Sand věděl, že dřív nebo později musí korektorku Saru Holmovou mít. Radši dřív.

Odkášlal si.

„Že neumíme norský?“

„Efektní a efektivní. Byste a by jste. Svůj a jeho. Měl byste

autorovi strhnout sto korun z honoráře za každou chybu. Nakonec by vám ještě něco dlužil.“

„Ale my tady u nás netvoříme zrovna světovou literaturu. My se zabýváme kroužky na ubrousky.“

„Ale i slaboduché knihy by snad měly být bez chyb, nemyslíte?“

Peder Sand se zvedl a podal jí ruku. Sara Holmová podání ruky opětovala. Tak zůstali chvíli nehybně stát. Nemohl pochopit, odkud sebral odvahu, on, který úplně vyšel ze cviku, co se týče toho náročného jazyka, který má sice pořád stejná pravidla, ale který neustále střídá různé varianty.

Na jaře budou s Beate slavit stříbrnou svatbu.

„Mohl bych si dovolit, tedy jestli budete mít možnost a chuť samozřejmě, vás někdy po práci pozvat na pivo, například dnes?“ zeptal se Peder.

„Ano,“ odpověděla Sara Holmová.

Peder Sand ten den už nic neudělal. Nezvzládl ani opravit chyby ve *Vyrobte si vlastní kroužky na ubrousky*. Přitom mu došlo, že pořád ještě nezná symboly a značky, které používají korektoři. Teď ale neměl jinou volbu, než se je všechny naučit vyluštit.

Počítal vteřiny a nemohl se dočkat, až budou čtyři.

Do dveří strčil svou rozcuchanou hlavu Trond West.

„Jdeš na jednu tajnou cigaretku na střechu?“

Trond West byl redaktor cestovních průvodců bez orientačního smyslu, a tak se mu přezdívalo Mistr zaručených zkratk. Byl v nakladatelství stejně dlouho jako Peder Sand, kterého zlé jazyky překřtily na Šmirgla.

„Určitě trefíš i beze mě.“

„Neříkej, že máš moc práce.“

„Skončil jsem.“

„S čím?“

„S kouřením.“

„Odkdy?“

„Odted.“

„Jdi do háje, ty zrádče!“

Trond West zůstal stát ve dveřích a mocně se nadechl nosem. To byl jeho další zlozvyk, kromě toho, že pravidelně někde zabloudil. Znělo to, jako by byl pořád nastydlý.

„Co je?“ zeptal se Peder.

„Něco tu čichám.“

„Cože? O čem to mluvíš?“

Trond se ještě jednou nadechl.

„No já tady, sakra, cítím ženskou!“

Peder za ním zavřel dveře.

Už byly čtyři hodiny.

Se Sarou Holmovou se potkali dole v recepci a šli do stylové kavárny za rohem. Bylo ještě teplo, takže se dalo sedět venku na zahrádce v ostrých stínech konce srpna, než zavládne šed' knižního podzimu. Oni si ale sedli dovnitř, k nejbližšímu stolku. Peder Sand objednal dvě piva. Přifukli si a napili se.

O čem mám mluvit, pomyslel si Peder Sand.

Upřeně se díval na přívěšek na jejím krku, na stříbrný kroužek na hnědé, lehce narudlé kůži. Zřejmě se hodně opalovala. Všiml si, že má pěkné klíční kosti a vůbec hezky symetrické tělo.

Zvedla ruku a černý řetízek si narovnala.

Rychle uhnul pohledem a napil se.

„Líbí se vám v práci?“ zeptal se.

Mohl se zeptat na cokoli jiného, třeba na barvu bot nebo kde byla v létě, jestli má radši kočky nebo psy, tužku nebo propisku, nahoře nebo dole, jestli někdy viděla film, který byl lepší než kniha, dokonce možná mohl hned na začátku říct, že ji chce, ať to stojí, co to stojí, ale on se zeptal zrovna na tohle. Položil jí tu nejnudnější otázku ze všech možných: jestli se jí líbí v práci.

Sara Holmová se k němu ale i přesto nahnula.

„Já jenom nemůžu uvěřit tomu, že spisovatelé, a teď nemyslím ty, co píšou o kroužkách na ubrousky, ale naše nej-

uznávanější spisovatele, neovládají ani základní pravopisná pravidla. Co si o tom myslíte?“

Pederu Sandovi to znělo jako rajska hudba.

Málem už položil svou ruku na její.

„Je to přesně tak, jak říkáte. Dostanou Cenu kritiky a kdovíco ještě, ale pletou si i jednoduchá přísloví.“

„Na světě není hříchu kromě hlouposti!“

„Prosím?“

„To řekl Oscar Wilde. Psala jsem o něm diplomku.“

„To měl tedy Oscar Wilde úplnou pravdu. Myslím v tom, že není na světě hříchu kromě hlouposti. Vloni jeden rádoby básník napsal, že nejde všechno házet na jeden pytel. A to byl prosím držitel Vesaasovy ceny pro debutující básníky.“

Sara Holmová se zasmála a dotkla se jeho prstů.

Najednou jí zazvonil mobil.

Nechala ho zvonit.

„Vy to nevezmete?“ zeptal se Peder.

Zavrtěla hlavou a telefon vypnula.

„Vlastně jsem taky chtěla být spisovatelka,“ přiznala se potom.

Peder stáhl ruku zpátky a zadíval se do prázdné sklenice. A je to tady. To, čeho se obával. Všichni pod třicet, kteří strčí nos do nějakého nakladatelství, chtěli být ve skutečnosti spisovatelé. Všechno ostatní je pouze jakási objížďka, něco jako mezipřistání, věci, jimiž se zabývají v takzvaném přechodném období, které ale pro většinu z nich trvá celý život, stejně jako v případě Pedera Sanda. I on kdysi snil o velkém románu, který už brzy začne psát, ale nikdy se nedostal dál než k názvu. A i ten byl špatný.

Povzdechl si.

„Vážně?“

Sara Holmová dopila pivo a naklonila se k němu ještě blíž.

„To bylo dávno předtím, než jsem dožrála v ženu.“

Peder Sand se zasmál. Smál se a snažil se vzpomenout, kdy ho někdo naposledy rozesmál. Bylo to už hodně dávno.

Nemohl si vzpomenout. Objednal další dvě piva. Znovu si přitukli na zdraví.

Sara Holmová si rozepnula další knoflík na halence a Peder nevěděl, kam se má dívat.

„Sníl jste někdy ještě o něčem jiném, než že budete šéfovat oddělení knih o hobby?“ zeptala se ho.

Pokrčil rameny a zadoufal, že tento malý pohyb o něm prozradí víc, než ve skutečnosti řekne.

„Jsem ve správné přihrádce, ale občas ve špatné skříni,“ odpověděl.

Sara Holmová se na něj dlouze zadívala, zvedla sklenici a ťukla s ní o jeho.

„Do háje s básníkama,“ vykřikla, „to vy vyděláváte pro nakladatelství peníze!“

Cestou domů koupil Peder své ženě kytku. Stála v koupelně před zrcadlem, takže na sebe viděli, aniž se musela otočit.

„Co s nima mám dělat?“ zeptala se Beate.

„Dej je do vody,“ odpověděl Peder.

Tu noc ležel v posteli a nespal, k manželce byl otočený zády, myslel na to, co řekla Sara Holmová, že to on vydělává pro firmu peníze, a málem se znovu rozesmál.

Přišlo září.

Zahrádky před restauracemi zavřely a noviny byly plné reklam na nejrůznější knihy, s kterými mohl člověk doma zabít čas.

S knihou *Vyrobte si vlastní kroužky na ubrousky* zaznamenal nakladatelství slušný úspěch.

Peder Sand cítil, že mu vane příznivý vítr. Už dlouho se tak necítil. Kolegové, kromě Tronda Westa, z nichž většina mu nedůvěřovala a záviděla mu, ho plácali po ramenou. Volali mu z rádia a chtěli vědět, jaké má koníčky. Řekl jim, že sbírá malé hotelové šampony. Nakoupil si nové barevné košile a ty staré šedivé dal do charity. Zašel ke kadeřníkovi a změnil účes. Samozřejmě s myšlenkou na Saru Holmovou. Peder Sand byl nevěrný v myšlenkách, podváděl ve snech, zatímco samotný akt

naplnění v něm rostl jako černá zářící vidina. Ta vidina představovala příznivý vítr a Sara Holmová byla plachta. Byl nepřítomný, i když byl na místě, byl nepředvídatelný, ale pečlivý, cynický i něžný. Měl čisté ruce, ale černé svědomí. Všechno bylo zkrátka strašně silné a on už to nemohl vydržet.

Proto začal Peder Sand sprádat plány a připravil výlet. Tím se to celé stalo ještě ostudnějším. Zrada byla do detailů promyšlená, hřích sečten a zvážen, vše bylo řízeno chladnokrevným chtíčem a nevídanou matematikou pudů. Zločin měl být spáchán za zvláště zavrženíhodných okolností. Nikdo nemohl říct, že by Peder byl v okamžiku činu nepřičetný, protože ten okamžik trval přesně šest týdnů od chvíle, kdy Sara Holmová na konci srpna vstoupila do jeho kanceláře. Na internetu našel hotel v Paříži, ve kterém byly římské lázně a který měl poměrně obyčejný název *LHôtel*. Naopak cena už tak obyčejná nebyla. Kdysi tam ale bydlel Oscar Wilde, a tak nebylo co řešit.

Poslal objednávku přes cestovní kancelář v jiném městě, zaplatil zálohu, měl dost času.

Toho večera stál v koupelně před zrcadlem a díval se na sebe. Někdo by možná řekl, že člověk, kterého vidí v zrcadle, je ubohý blázen, naprostý idiot, katastrofa středního věku, opovržlivý pitomec. S tím by ale Peder Sand absolutně nesouhlasil. Protože on viděl někoho dočista jiného. On viděl pouze muže, který má možnosti.

Najednou se za ním objevila Beate. Trhl sebou a málem i vykřikl.

„To jsem jen já,“ řekla.

„Kdo taky jiný,“ odpověděl.

Peder vytlačil pastu na kartáček.

Beate ale bohužel zůstala na místě.

„Poslední dobou máš nějak dobrou náladu,“ začala.

„Vážně?“

„No jo, opravdu. Myslím, že jsem tě predevčírem dokonce slyšela, jak se směješ.“

Peder si velmi důkladně čistil zuby.

Beate tam ale stála dál.

„Vážně?“

„Určitě. Aspoň to znělo jako smích.“

„To ses musela splést.“

„A ty nové košile, co sis koupil. Já tě skoro nepoznávám.“

Teď si musí začít dávat opravdu velký pozor. Taková porušení rutiny, malé odchylky od běžného chování, by mohly vzbudit podezření a odhalit ho. Pokud nechce, aby si někdo něčeho všimnul, musí zůstat naprosto obyčejný a pořád příšerně stejný. Proto se okamžitě rozhodl, že bude dál každý den brblat, bude mrzutý a na všechno odpovídat nevrle. Jinými slovy, bude muset zajet zpět do starých kolejí.

Beate mu položila ruku na rameno.

Peder zašrouboval víčko zpátky na tubu.

„Všimls si, že ty kytky vydržely až doteď?“

„Všiml sis.“

„Cože?“

„Správně je: všiml sis, že ty kytky vydržely až doteď, ne všimls si.“

Jen se na něj podívala chladným pohledem, ale s úsměvem na rtech.

„Tak už jsi to zase ty,“ řekla.

I on se usmál.

„Opravdu vydržely? Ty kytky myslím.“

Přikývla.

„Ale jenom proto, že jsou úplně suché,“ vysvětlila.

Peder s Beate si lehli do manželské postele, která byla tak široká, že jeden druhého neslyšel, když si přáli dobrou noc.

O dva dny později, bylo to na konci září, stála Sara Holmová před Pederem Sandem v jeho kanceláři s korekturou dalšího dílu, jehož vydání uspíšili, aby se kniha dostala do předvánočního prodeje, který začínal v říjnu. Kniha se jmenovala *Jak skládat ubrousky*.

„Neměla tahle kniha vlastně vyjít jako první?“ zeptala se.

Peder Sand měl na srdci úplně jiné věci, šel rovnou ke dveřím a zavřel je za ní.

„Jako první?“

„Ano. Nejdřív ubrousky, pak kroužky.“

„Když ubrousky složíte, nepotřebujete kroužky.“

„Vy jste ale odborník.“

„Pojedete se mnou do Paříže?“

Sara Holmová odložila rukopis a zadívala se na Pedera Sanda, ale on nebyl schopen cokoli z jejího pohledu vyčíst. Stáli tak blízko u sebe, že kdyby natáhl ruku, mohl by se dotknout šperku, který měla pořád na krku, a také její kůže, která teď byla už o něco světlejší, takže černý řetízek s ní kontrastoval víc než stříbrný přívěšek. Na to jediné dokázal myslet v tento velkolepý a zároveň příšerný okamžik, který se buď rozplyne, nebo potrvá.

„Ráda,“ odpověděla Sara.

„Ráda?“

„Ano, ráda s tebou pojedu do Paříže, Pedere Sande.“

Nerozplynul se.

Podíval se dolů a pak hned nahoru. Neodešla. Musel se trochu uklidnit. Mluvil rychle a potichu.

„Příští víkend. *L'Hôtel* v ulici Rue des Beaux Arts. Ty přijedeš v sobotu. Já tam budu od pátku. Letenky si vyzvedneš na letišti.“

„Ty jsi už počítal s tím, že pojedu?“

„Rád riskuju.“

„To je dobře.“

„Bydlel tam Oscar Wilde.“

„Kde?“

„V *L'Hôtel*. V tom hotelu.“

„Můžeš mi dát svoje číslo na mobil? Jen pro jistotu.“

„Já mobil nemám.“

Sara Holmová položila Pederu Sandovi ruku na rameno a řekla něco, o čem pak přemýšlel po zbytek dne.

„Slib mi dvě věci,“ začala.

„Ano?“

„Pořiď si mobil.“

„To udělám.“

„A ne aby tě napadla nějaká blbost, jako třeba rozvod, jasný?“

Sara Holmová ho políbila na tvář a odešla z kanceláře.

Peder Sand se posadil a začal listovat rukopisem.

Existuje sedmdesát jedna různých způsobů, jak složit ubrousek.

O půl čtvrté šel nahoru na střechu a vyprosil si u Tronda Westa cigaretu. Na chvíli tam zůstali stát a zadívali se na špinavé šedivé město, nad kterým visely mraky tak nízko, že mezi mírně se svažujícími kopci barvy zašlé mědi nebyl vidět dokonce ani fjord.

Bylo to uprostřed knižního podzimu.

„Myslel jsem, že jsi s tím skončil,“ podivil se Trond West.

„Zase jsem začal.“

„Díky a chvála tobě. Za chvíli už tu budeme poslední dva kuřáci.“

„O něčem s tebou musím mluvit,“ zašeptal Peder Sand.

„Všiml sis těch nových třídních rozdílů?“ zeptal se Trond West.

„Jakých?“

„Když nás navštíví nějaký nabubřelý spisovatel, okamžitě se zavádějí různé výjimky a najednou si může kouřit doutníky úplně kdekoli.“

„Jo, to je dost na prd.“

„Kdežto my musíme mrznout tady, takže dostanem nejen rakovinu, ale i zápal plic. Není divu, že je čím dál víc lidí na nemocenský.“

„Co třeba napsat průvodce po místech, kde se smí kouřit?“

„Možná.“

„Dvě mouchy jednou ranou. Hobby a cestování dohromady.“

„Pro tebe je kouření hobby?“

„Sto procentně!“

„Někdo by spíš možná řekl, že u kouření nemá jinou volbu. A koníček by přece měl být dobrovolný, nebo ne? Není to podstata všech hobby? Že jsou dobrovolná a naprosto zbytečná?“

„Musím s tebou o něčem mluvit,“ začal znovu Peder Sand.

„Já myslel, že se zrovna bavíme.“

„Příští víkend jedu do Paříže.“

„Proč tak mumláš?“

„Šššš. Říkal jsem, že příští pátek jedu do Paříže.“

„Šťastnou cestu. Zrovna jsem dostal korekturu nového průvodce po Paříži. Mám ti stáhnout kopii?“

Peder Sand zamáčkl cigaretu do květináče.

„A kdyby ti volala Beate...“

Trond West ho přerušil.

„Proč by mi jako Beate měla volat?“

„Říkám, kdyby ti Beate volala, tak se v Paříži ten víkend koná seminář, jasný?“

„Jaký seminář, jestli se můžu zeptat?“

„Mezinárodní seminář o komiksu. U příležitosti 75. výročí prvního vydání Tintina. Tam budu příští víkend.“

„Ale žádné takové pozvání do nakladatelství nepřišlo.“

Peder se už málem rozeřval.

„To já vím! Taky se žádný takový seminář nekoná. Vymyslel jsem si to. Jenom po tobě chci, abys řekl, že tam jsem, kdyby ti Beate volala.“

Trond West o krok ustoupil a zadíval se na něj.

„S kým tam jedeš? Protože předpokládám, že s Beate ne.“

„To není vůbec důležité.“

„Chceš po mně, abych kvůli tobě lhal.“

„Ona určitě nezavolá.“

„Ale ty mi pravdu neřekneš.“

„Čím míň toho víš, tím líp.“

„Je to Sara Holmová?“

Peder chytil kamaráda za klopou a přitáhl ho blíž k sobě.

„Proč to, sakra, říkáš?“

Trond West zavrtěl hlavou a povzdechl si.

„Už mám napsaný proslov na vaši stříbrnou svatbu, Pedere.“

„Cože? Je to až příští rok.“

„Měl jsem za to, že ty a Beate už spolu vydržíte. A pusť mě, buď tak hodný!“

Peder ho pustil.

„To sis myslel?“

„Je to dost dobrý proslov, pokud to můžu sám posoudit.“

„Mám ti snad děkovat?“

Trond West si upravil sako a zapálil si další cigaretu.

„Hlavně, prosím tě, nedopusť, abych si ten proslov připravoval zbytečně,“ řekl.

Začalo pršet.

Cestou domů se tentokrát Peder Sand stavil v obchodě a koupil si mobil, vyplnil formulář a dostal telefonní číslo a pin kód, které se naučil nazpaměť v kavárně v jejich ulici, kde se stavil a dal si jedno pivo na posilněnou.

Pak si dal ještě jedno a naučil se taky proslov, za chvíli ho odříká doma.

Nakonec se vzmužil a šel rovnou domů.

Beate seděla v obýváku a četla noviny.

Peder se posadil na pohovku.

„O víkendu se v Paříži koná seminář,“ řekl.

Beate byla schovaná za novinami, takže viděl jen její prsty.

„Musím tam jet.“

Na zadní straně novin si všiml předpovědi počasí, že v Paříži má být pozítří slunečno a 14 stupňů.

„Slyšela jsi, co jsem říkal?“

Beate odložila noviny na stolek vedle televize. Peder ještě zahlédl titulek: *Islámské teroristické buňky v Evropě*, než se na ni podíval.

„Ano. Říkal jsi, že jedeš do Paříže.“

„Odjíždím v pátek. Vracím se v neděli.“

„Dobře.“

„Dobře?“

„V Paříži je teď určitě pěkně.“

Peder ukázal na noviny.

„Čtrnáct stupňů a slunečno.“

„Pojede s tebou i Trond?“

Peder váhal, co má říct. Z nějakého důvodu nebyl na tak jednoduchou otázku vůbec připravený, a tak místo odpovědi vytáhl svůj nový mobil.

„Podívej,“ řekl.

Beate se usmála.

„Gratuluju. Konečně. Jaké máš číslo?“

Peder nahlas předříkával číslice a Beate si je zapisovala na okraj novin.

„Jednoduché na zapamatování, ne?“

„Co je to za seminář?“

„U příležitosti výročí prvního vydání Tintina. Jedu tam jen jako pozorovatel.“

Beate zvedla oči a znovu přečetla telefonní číslo.

„Je to tak?“

A najednou řekl Peder něco, co nechápal, že vůbec mohl vyslovit. Jako kdyby se chtěl prozradit, zabránit tomu, co se chystal udělat.

„Nechceš jet se mnou?“ zeptal se.

V Beatině pohledu byl zase patrný ten unavený chlad.

„O víkendu nás přijede navštívit naše dcera, miláčku. Nejspíš jsi na to zapomněl.“

Neslyšně vydechl.

„Chceš, abych zůstal doma?“

„Jen jeď. My to tu spolu zvládneme samy.“

„Zvládnete to tu beze mě?“

„Bez obav. Ale děkuju.“

Peder zůstal sedět. Zíral na svoje ruce složené mezi koleny. Šířilo ho, jak je falešný a sentimentální.

„Pamatuješ si Ikara?“

„Toho švába? To si piš.“

Beate se zvedla.

Peder se na ni podíval.

„Pořád jsem se bál, že na nás spadne.“

„Tomu bylo líp v tom teple u lustru.“

„Myslel jsem, že už jsi na to zapoměla,“ zašeptal Peder.

Beate se na něj podívala.

„I já jsem si myslela, že jsi na to zapoměla.“

Peder si přitáhl Beate k sobě na pohovku. Od poslední už utekla dlouhá doba, a tak jim to netrvalo moc dlouho. Potom ho Beate pohládila po teplém čele a prolomila ticho.

„Zvláštní,“ řekla, „ale moc hezké.“

A další týden byl pryč.

Peder seděl a jen čekal, až se něco stane, stávka, výmluva, nemoc.

Ale nestalo se nic.

Příští pátek stál v bezpečnostní zóně na letišti Gardermoen a musel si sundat snubní prstýnek. Pořád na něm ale něco pís-kalo. Tentokrát to byl mobil. Dal ho do krabice na pásu a konečně bez úhony neslyšně prošel malým elektronickým rámem a otevřela se mu cesta do těch úžasných vzácných končin, do dějiště zrady. Měl s sebou jen příruční zavazadlo. V duty free si koupil vodu po holení, sluneční brýle a půllitrovou láhev brandy. V letadle si k oschlé housce dal červené víno a ke kávě koňak. Na palubě si nevšiml nikoho známého. Z letiště Charlese de Gaulla odjel taxíkem do ulice Rue des Beaux Arts. Brzy pochopil, že měl radši jet vlakem. Bylo by to rychlejší. Kolona se začala tvořit už při výjezdu na hlavní silnici. Byl to trest za to, jak je netrpělivý. Uvědomil si, že ho začíná opouštět poklidné opojení a do celého těla se mu pomalu vrací neklid, jako odpadky, které příliv vynese zpátky na břeh. Pederu Sandovi bylo padesát let a přijel do Paříže podvést svou ženu, ale styděl se vytáhnout láhev brandy, kterou měl v tašce, a napít se, aby ho řidič, snědý mladý muž, neviděl. Tak se mu převrátil hodnotový žebříček věcí, za které by se měl člověk stydět.

Klepal se a choulil na zadním sedadle.

Když taxík zastavil před *L'Hôtel*, bylo osm a Peder Sand byl střízlivý a žíznivý. Zaplatil a vešel dovnitř. Zastavil se a ohromně vzhlédl velkolepou halou až ke kupoli, kterou zdobily hvězdy. Připadal si, jako by stál na dně šestipatrové studny, po okraj naplněné tajemstvími, činy a sny všech předchozích hostů, což ho povznášelo i sráželo na kolena zároveň.

Recepční pozdravil zvednutím ruky.

„Vítejte u nás,“ přivítal ho, „nemohl jste si vybrat lépe.“

„Děkuji.“

„Objednal jste si dva pokoje. Ve kterém budete dnes spát?“

„V tom dvoulůžkovém. Moje žena přijede zítra. Tedy chci říct moje sestra.“

Recepční se na něj podíval a pousmál se.

„Ať tak či tak, určitě si to v Paříži užijete,“ řekl.

Peder dostal velký klíč připevněný k těžké kovové kouli a prošel mezi recepcí a barem k výtahu, kde už na něj s jeho kufříkem čekal tichý portýr. Byl to postarší mužík v červené vestě a širokých černých kalhotách. Vypadal, jako by ho právě přivedli z cirkusu.

Trvalo to nějakou chvíli.

Pak se výtah konečně objevil.

Portýr otevřel dveře, roztáhl mříž, hluboce se uklonil, pustil Pedera dovnitř a vešel za ním.

Byl to ten nejmenší výtah, ve kterém kdy Peder jel. Ze stropu visela tmavě žlutá lampa. Stěny byly pokryté vybledlým růžovým hedvábím, které mělo stejný odér, jaký mívají staré nepoužívané látky. Tady se k tomu přidávala ještě jiná cizí vůně. Vůně kadidla, pomády na vlasy, orientálních parfémů. Výtah jel tak pomalu, že by bývalo bylo rychlejší jít po schodech, a ještě pozpátku.

Mezi třetím a čtvrtým patrem portýr promluvil.

„Zemřel tady Oscar Wilde,“ řekl.

„Myslel jsem, že tu jenom bydlel.“

„To ano, předtím, než zemřel. V pokoji 412. Poslední listopadovou noc roku 1900. Na ušní infekci, kterou dostal na nu-

cených pracích v Anglii a ze které se vyvinula meningitida. Byl tak vysoký, že jsme museli vyrobit takovou výklopnou destičku, na kterou jsme ho posadili, když jsme vezli jeho tělo.“

„My?“

„Moji předkové. My jsme na Oscara Wilda vždycky dávali pozor.“

Portýr už toho víc neřekl, dokud neodložil příruční zavazadlo v pokoji číslo 614, což bylo apartmá s útulným obývánkem mezi koupelnou a ložnicí, jíž vévodila ohromná manželská postel pod šikmým, modře vymalovaným stropem.

„Můžu pro vás ještě něco udělat?“ zeptal se.

Peder mu do dlaně položil několik drobných.

„Mohl by mi někdo donést šampaňské?“

„Už se stalo.“

Portýr sevřel mince v dlani, uklonil se a vyšel z pokoje.

Láhev v chladicí nádobě a dvě skleničky stály na nočním stolku.

Na druhém stolku byla mísa s oroseným ovocem.

Peder Sand zůstal na chvíli stát, vnímal, ale na nic nemyslel. Vychutnával si to všechno, čas, místo i skutek, který ještě nespáchal.

Potom se osprchoval, oblékl si bílý župan a otevřel láhev brandy. Posadil se do křesla u okna, pomalu upíjel a díval se ven. Viděl šikmé pařížské střechy, ptáky, kteří právě vzlétali, nějaká žena v arkýřovém okně na druhé straně ulice si myla vlasy, o patro níž ležela na parapetu černá kočka, pak se objevila stará žena v červené zástěře a začala ji hladit po hřbetě, a on viděl, jak kočka zívla. Překvapilo ho, jaký je všude klid, nezaslechl ani hlásku z toho města plného lidí, hudby a strojů.

Poslední sluneční paprsky zmizely za anténami a komíny.

Obloha zčernala a vysvitly hvězdy.

Peder Sand vzal mobil a zavolal domů.

Beate vzala telefon okamžitě.

„To jsem já,“ řekl.

Když odpověděla, znělo to zklamaně.

„Já myslela, že volá Ingrid.“

„Ještě nepřijela?“

„Na Špicberkách je špatné počasí.“

„Určitě se vyčásí.“

Několik sekund bylo ticho.

Peder se opatrně napil z láhve.

„Jak to vypadá v hotelu?“

„Nemůžu si stěžovat. *L'Hôtel* na Rue des Beaux Arts. Apartmá v nejvyšším poschodí. Římské lázně v suterénu. A umřel tady Oscar Wilde.“

„Doufám, že nemáš stejný pokoj.“

„Nene. Neboj se.“

„Měli bychom končit, kdyby volala Ingrid.“

„Pozdravuj ji.“

Zavěsili.

Peder zastrčil mobil do kapsy u županu a zase ho přepadl neklid. Proč jí, panebože, řekl, kde bydlí?! Jako kdyby sám na sebe nalíčil past. Co to s ním sakra je?! Ještě se napil a brzy ty beznadějně myšlenky vyhnal z hlavy. Samozřejmě že bylo správné říct, kde bydlí. Až se vrátí domů a bude o výletu vyprávět, musí se, kde to jen půjde, držet pravdy a nemůže si jen tak vymyslet nějaký hotel v Paříži, protože kdyby byl přistižen při jedné jakkoli nepodstatné lži, otevírá se cesta k úplnému odhalení. Uklidnil se. Většina toho, co říkal, byla pravda. Zbytek byl jedna velká lež.

Pak Peder Sand usnul vsedě na křesle a vzbudili ho až ráno popeláři dole na ulici. Manželská postel zůstala nerozestlaná. Znovu se osprchoval, oholil se, oblékl si čistou košili, snědl jablko a čekal.

Teprve teď si všiml nápisu na zarámované cedulce nad oknem: *Ten, kdo mluví pravdu, bude dřív nebo později odhalen.* Citováno z *Filozofie a moudra pro mládež.*

Slunce naplnilo pokoj bílým, skoro studeným světlem.

Posadil se a čekal.

Jestli Sara Holmová vůbec přijela, bude tu každou chvíli.

Ve tři deset někdo zaklepal.

Peder Sand neotevřel nijak zvlášť rychle. Otevřel úplně normálně, až ho samotného překvapilo, jak se ovládá. Najednou tam stála, Sara Holmová, v dlouhém černém plášti, s červenou šálou kolem krku, ve slunečních brýlích a s koženou taškou v ruce. Před výtahem zahlédl poslíčka a vtáhl ji do pokoje. Zavřel rychleji, než otevřel. Ale nebylo to tak, že by se hned jeden druhému vrhli do náruče. Teď, když už měl přímo u nosu příležitost, na kterou tak dlouho čekal, mohl počkat ještě trochu. Oddálit to a vášeň tak ještě posílit, zradu ještě prohloubit.

Sara Holmová si posunula brýle do vlasů a rozhlédla se.

Peder Sand se opřel o okenní rám.

„Měla jsi klidnou cestu?“

„Ale jo. Až na to, že jsem na každé kontrole strašně pípala.“

Odmotala si z krku dlouhou šálu.

Dotkl se stříbrného přívěsku, který měla na krku.

„Musela sis sundat šperky, že?“

„Jenom boty. Bižuterie nepíská.“

Stáhnul ruku zpátky a vyhrkl: „Někdo známý v letadle?“

„Nikdo. Beztak neznám moc lidí, kteří by letěli z Osla do Paříže přes Helsinky s estonskými aerolinkami.“

„Zpátky letíš se SASem.“

„Jestli někdy chytí Bin Ládina, doufám, že ho kromě k smrti odsoudí taky k doživotnímu pobytu na letišti.“

Peder Sand odešel do ložnice pro šampaňské.

Sara Holmová ho následovala.

„Proč jsi objednal dva pokoje?“

Zvedl chladicí nádobu, studila ho v prstech.

„Pro případ, že bys couvla.“

„Že bych couvla? Ty jsi sladký!“

Peder se zastavil přímo před ní.

„Děkuju, že jsi přijela.“

Několik vteřin stáli potichu, velice blízko sebe, a přece daleko.

„Je pravda, že tady mají římské lázně?“ zeptala se.

„Ano, v suterénu.“

„V tom případě chci nejdřív jít do římských lázní. Vezmeme si tu flašku s sebou dolů, ne?“

Převlékali se ostýchavě, až se to mohlo v dané situaci zdát trochu nepatřičné, směšné, ale stejně tak to mohlo být přirozené, taková až dětinská stydlivost, přirozená a vzrušující zároveň. Po chvíli měli oba na sobě župan a hotelové pantofle. On nesl šampaňské, ona skleničky.

„Půjdeme po schodech,“ navrhl Peder Sand.

„Jestli si myslíš, že budu v tomhle cupitat šest pater, tak to se opravdu pleteš,“ uzemnila ho Sara Holmová.

„Výtahem to trvá dlouho.“

„Spěcháme někam?“

„Já tomu výtahu nevěřím.“

„Běž si klidně po schodech, ale já jedu výtahem.“

„Budeme se hádat?“

Zasmála se.

„Jdeme oba na stejné místo, Pedere. Jak se tam dostaneme, není podstatné.“

I on se zasmál.

A jeli výtahem.

Opírali se o měkké stěny a usmívali se na sebe.

Mezi čtvrtým a třetím poschodím se lampa nad nimi rozblíkala. Podívali se nahoru a vtom ucítili, že se výtah zahoupal, skoro až zatřásl, zapraskalo to v kabelech, takový pronikavý řezavý zvuk, a nastala úplná tma a ticho.

Výtah se zastavil.

„Do háje!“ vykřikl Peder Sand.

„Nepanikař,“ uklidňovala ho Sara Holmová.

„Já nepanikařím.“

„To je dobře.“

Nahmatala knoflíky a všechny je zmáčkla.

Nepomohlo to.

Snažil se dýchat co možná nejklidněji.

„Tenhle výtah je z doby, kdy žádné zvonky nebyly.“

Dotkla se jeho rukou.

„Aspoň máme to šampaňské.“

Dotkl se jejích úst.

A pak se políbili, poprvé, potmě, ve výtahu, mezi čtvrtým a třetím patrem, v *L'Hôtel* na Rue des Beaux Arts v Paříži.

„Co myslíš, že by teď řekl Oscar Wilde?“ zašeptal Peder.

„Když nás bohové chtějí potrestat, splní naše přání,“ zašeptala Sara.

V té chvíli zazvonil telefon.

Jeho. Mobil mu hrál a vibroval v kapse županu. Rychle ho vytáhl, chvílku šmátral po tlačítkách a nakonec se mu podařilo hovor přijmout.

Byla to jeho žena.

„Tady Beate.“

Peder se zase opřel o stěnu.

„Jéé, ahoj.“

„Jak se máš?“

„Jak se mám?“

„Jo, jak se máš?“

„No, vlastně jsem se zrovna zasekl ve výtahu v hotelu.“

„Nepanikař.“

„Já nepanikařím.“

„To je dobře. Brzy ho zprovozní.“

„Co tím myslíš, že ho brzy zprovozní?“

„Myslí si, že teroristi vyřadili z provozu nějakou elektrárnu.“

Peder to nemohl pochopit.

„Jak tohle víš? Už je to i v televizi?“

Slyšel Beatin smích.

„Já jsem dole v recepci.“

„Kde?“

„Ingrid stejně nepřijela. V Longyearbyenu zuří sněhová bouře.“

Peder nebyl daleko od zhroucení.

„Kde jsi říkala, že jsi?“

„V recepci.“

„Jsi v recepci hotelu?“

„Přiletěla jsem ráno prvním letadlem. Ptal ses, jestli chci jet s tebou, nebo ne?“

V telefonu to hučelo, bylo slyšet, jak mluví víc lidí, někdo něco volal a pak se zase ozvala Beate.

„Dobré zprávy. Právě zprovoznili nouzový zdroj.“

Najednou se světlo ve výtahu rozsvítilo, až je to málem oslepilo.

Sara Holmová držela skleničky.

Peder Sand třímal šampaňské.

Slyšeli, jak zahučelo v kabelech, když naskočil proud, měkké stěny se zatřásly a podlaha se jim pod nohama dala do pohybu.

Peder Sand upustil telefon a v tu chvíli ho napadlo, že jestli výtah pojede dolů, je konec, ale jestli pojede nahoru, mohl by se z toho ještě vykrotit.